

Konsekvensutredning avseende förslag till ändring av Skolverkets föreskrifter (2011:142) om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m.

Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Sammanfattning

Skolverket samlar löpande in uppgifter från huvudmän inom skolväsendet för framställan av den officiella statistiken. Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142) om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. framgår vilka uppgifter som huvudmän för utbildning och annan verksamhet ska lämna till Skolverket. Uppgifterna samlas in vid de tidpunkter som anges i föreskrifterna. Skolverket föreslår följande ändringar i föreskrifterna.

- Uppgifter om förskoleenheter och pedagogisk omsorg med enskild huvudman (bilaga 1)
 - Uttrycket ”med enskild huvudman” utgår.
- Uppgifter om förskolan (bilaga 2)
 - Benämningen förskolechef ändras till rektor.
- Uppgifter om förskoleklass (bilaga 3)
 - Uppgift om eleven har annat modersmål än svenska, samt uppgift om eleven får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska, läggs till.
- Uppgifter om grundskolan (bilaga 4)
 - Uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning, uppgift om eleven deltar i modersmålsundervisning, samt uppgift om eleven deltar i undervisning i svenska som andraspråk läggs till.
 - Uppgift om antal elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk med uppdelning på kön och årskurs utgår.
- Uppgifter om grundsärskolan (bilaga 5)
 - För varje elev läggs följande uppgifter till: uppgift om personnummer eller motsvarande, skolenhet, årskurs, klass, i förekommande fall inriktning träningskola, i förekommande fall integrering i annan skolform, uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning, uppgift om eleven deltar i modersmålsundervisning, uppgift om eleven deltar i undervisning i svenska som andraspråk, beslut om åtgärdsprogram, uppgifter om eleven får särskilt stöd enskilt eller i särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång samt studiehundledning på modersmål.
 - Följande uppgifter utgår: antal elever med uppdelning på kön, ålder, årskurs, inriktning träningskola, samt hemkommun. Antal elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk med uppdelning på kön och

årskurs. Antal klasser per skolenhet. Antal elever som har beslut om åtgärdsprogram med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever med anpassad studiegång med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får studiehandledning på sitt modersmål med uppdelning på kön och årskurs.

- Uppgifter om specialskolan (bilaga 6)
 - För varje elev läggs följande uppgifter till: personnummer eller motsvarande, skolenhet, årskurs, klass, boendeform, i förekommande fall om eleven läser enligt grundsärskolans kursplan, uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning, uppgift om eleven deltar i modersmålsundervisning, uppgift om eleven deltar i undervisning i svenska som andraspråk, beslut om åtgärdsprogram, uppgift om eleven får särskilt stöd enskilt eller i särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång samt uppgift om studiehandledning på modersmål
 - Följande uppgifter utgår: antal elever vid varje skolenhet med uppdelning på kön, ålder, årskurs, hemkommun samt boendeform. Antal elever per undervisningsgrupp. Antal elever som läser enligt grundsärskolans kursplan med uppdelning på kön. Antal elever som har beslut om åtgärdsprogram med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever med anpassad studiegång med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får studiehandledning på sitt modersmål med uppdelning på kön och årskurs.
- Uppgifter om sameskolan (bilaga 7)
 - För varje elev läggs följande uppgifter till: personnummer eller motsvarande, skolenhet, årskurs, klass, språkval, i förekommande fall moderna språk inom elevens val, uppgift om eleven deltar i svenska som andraspråk, beslut om åtgärdsprogram, uppgift om eleven får särskilt stöd enskilt eller i särskild undervisningsgrupp, anpassad studiegång, studiehandledning på modersmål, uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning, samt uppgift om eleven deltar i modersmålsundervisning.
 - Följande uppgifter utgår: antal elever med uppdelning på kön, ålder och årskurs. Antal elever uppdelat på språkval och i förekommande fall moderna språk inom elevens val samt kön och årskurs. Antal elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som har beslut om åtgärdsprogram med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får särskilt stöd enskilt eller i en annan undervisningsgrupp med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever med anpassad studiegång med uppdelning på kön och årskurs. Antal elever som får studiehandledning på sitt modersmål med uppdelning på kön och årskurs.
- Uppgifter om nationella prov i gymnasieskolan (bilaga 9)

Elever som genomför icke-obligatoriska prov undantas från insamlingen.

 - Följande uppgifter utgår ur insamlingen: kursens undervisningsgrupp. Årskurs. Antal timmar kursen omfattar. Antal timmar kursen varat före provtillfället. Antal terminer kursen varat.
- Uppgifter om gymnasiesärskolan (bilaga 10)
 - För varje elev läggs följande uppgifter till: personnummer eller motsvarande, skolenhet, årskurs, klass, studievägskod, uppgift om eleven får integrerad undervisning. Uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning,

- uppgift om eleven deltar i modersmålsundervisning samt deltar i undervisning i svenska som andraspråk.
 - Antal elever som är berättigade till modersmålsundervisning med uppdelning på språk och kön läggs till.
 - Antal elever som deltar i modersmålsundervisning med uppdelning på kön läggs till.
 - Antal elever som deltar i undervisning i svenska som andraspråk med uppdelning på kön läggs till.
 - Följande uppgifter utgår ur insamlingen: antal elever med uppdelning på skolenhet och hemkommun. Antal elever med uppdelning på kön, ålder, årskurs, program. Antal män och kvinnor på nationella samt individuella program uppdelat på integrerad och inte integrerad undervisning.
- Uppgifter om kommunal vuxenutbildning (komvux) (bilaga 12)
 - Sammanhållen yrkesutbildning (s.k. yrkespaket) läggs till.
 - Anordnarens organisationsnummer läggs till.
 - Undervisningsämne och nivå på vilken läraren undervisar (grundläggande - respektive gymnasial nivå) för personal anställd av annan anordnare än kommun eller landsting.
 - För varje elev inom sfi utgår följande uppgifter: kön, hemkommun.
- Definitioner (bilaga 15)
 Skolverket föreslår ändringar beträffande följande definitioner i föreskrifterna:
 Kommunal vuxenutbildning: validering, anordnarens organisationsnummer samt sammanhållen yrkesutbildning, studieväg, deltagande i läs- och skrivinlärning, och resultat på nationella prov.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad Skolverket vill uppnå

Skolverket samlar löpande in uppgifter från huvudmän inom skolväsendet för framställan av den officiella statistiken. Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142) om uppgiftsinsamling från huvudmännen inom skolväsendet m.m. framgår vilka uppgifter som huvudmän för utbildning och annan verksamhet ska lämna till Skolverket. Uppgifterna samlas in vid de tidpunkter som anges i föreskrifterna. Skolverket ser ett behov av att ändra föreskrifterna i flera delar som redovisas nedan.

Uppgifter om skolenheter, förskoleenheter och pedagogisk omsorg

Skolverket vill göra vissa ändringar när det gäller uppgifter om förskolan. I bilaga 1 (uppgifter om förskoleenheter och pedagogisk omsorg med enskild huvudman) föreslås att rubriken ”uppgifter om förskoleenheter och pedagogisk omsorg med enskild huvudman” ändras till ”uppgifter om förskoleenheter och pedagogisk omsorg”. De uppgifter som Skolverket avser ska rapporteras, och som i praktiken rapporteras idag, omfattar uppgifter från både enskilda och kommunala huvudmän och därför föreslås att uttrycket ”med enskild huvudman” tas bort från bilaga 1.

Uppgifter om förskolan

Från och med den 1 juli 2019 ska den som leder och samordnar arbetet vid en förskoleenhet benämnas rektor istället för förskolechef enligt ändrade bestämmelser i 2 kap. 9 § skollagen (2010:800). Med anledning av denna ändring i skollagen föreslår Skolverket vissa följändringar i bilaga 2 till föreskrifterna. Ändringarna innebär att förskolechef istället benämns rektor när det gäller uppgifter om personal i bilaga 2.

Förskoleklass

Vidare vill Skolverket samla in uppgift om förekomsten av andra modersmål än svenska i förskoleklass, samt uppgift om eleven får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska. Skolverket avser inte att samla in vilket modersmål eleven har. I sista stycket under rubriken ”Uppgifter om grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan” i avsnitt A beskrivs problemet vidare och där framgår vad Skolverket vill uppnå med förändringen avseende uppgift om förekomsten av andra modersmål än svenska.

Grundskolan

Skolverket vill samla in uppgift om eleven är berättigad till, samt deltar i, modersmålsundervisning, samt uppgift om eleven deltar i undervisning i svenska som andraspråk. Skolverket avser inte att samla in vilket modersmål eleven har. I sista stycket under rubriken ”Uppgifter om grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan” i avsnitt A beskrivs problemet vidare och där framgår vad Skolverket vill uppnå med ändringen.

Grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan

Ändringen som Skolverket vill genomföra avseende insamlingarna av uppgifter om elever i grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan presenteras här under en och samma rubrik då behovet av, och förutsättningarna för, ändring vad gäller dessa insamlingar är likartad.

Skolverket föreslår att uppgifter om grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan samlas in på individnivå istället för som idag på gruppnivå. En del uppgifter kommer dock även fortsättningsvis att samlas in på gruppnivå. Myndigheten har tidigare inte haft möjlighet att samla in uppgifter på individnivå om eleverna i dessa skolformer då uppgifter om att elever går i grundsärskolan, specialskolan eller gymnasiesärskolan är att anse som s.k. känsliga personuppgifter eftersom kriteriet för att antas till utbildningen är att man har en funktionsnedsättning eller en utvecklingsstörning.¹ Den 15 januari 2019 trädde en ändring i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken i kraft som ger Skolverket möjlighet att inom ramen för den officiella statistiken behandla uppgifter som avser hälsa för elever inom skolformerna grundsärskola, specialskola och gymnasiesärskola. Förändringen innebär att Skolverket nu har möjlighet att samla in uppgifter på individnivå från ovanstående skolformer och därmed kan dagens statistik på gruppnivå ersättas med individbaserad statistik med undantag för vissa uppgifter där insamlingen även fortsättningsvis kommer att ske på gruppnivå. Skolverket föreslår inte en utökning av antalet variabler som samlas in, utan enbart att några av de variabler som idag samlas in på gruppnivå istället samlas in på individnivå. Som en konsekvens föreslås att några av de uppgifter som idag samlas in på gruppnivå ur insamlingen ska utgå (se sammanfattningen för information om vilka uppgifter). De uppgifter som Skolverket vill samla in på individnivå avser enbart uppgifter om elevens skolgång.

Skolverket får genom tillgången till uppgifter på individnivå bättre förutsättningar att följa upp skolväsendet och olika reformer via den officiella statistiken och i fördjupade studier. Idag samlas uppgifter om elever i grund- och gymnasieskolan in på individnivå och det finns ett behov av att även samla in uppgifter på individnivå om elever i grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan då det skapar en likvärdighet i uppföljningen av eleverna och skolan. Samma uppgifter om samtliga elever inom skolväsendet finns då att tillgå och analysera. En individinsamling ökar analysmöjligheterna, det blir till exempel möjligt att titta på relationen mellan variabler som går att hänföra till individen. Det blir

¹ Se Utbildningsdepartementets promemoria (U2018/03059/GV) *Statens skolverks och Statistiska centralbyråns möjligheter att behandla känsliga personuppgifter om elever i vissa skolformer respektive deltagare i folkhögskola m.m.*

också möjligt att studera elevströmmar, till exempel att följa hur eleverna rör sig mellan olika skolformer och hur det är relaterat till måluppfyllelse i skolan. Vidare möjliggör en individbaserad uppgiftsinsamling longitudinella studier där elevens hela skoltid kan följas upp, och där det till exempel går att ställa uppgifter om eleven i grundskolan i relation till uppgifter om samma elev i gymnasieskolan. Enligt 1 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska alla elever, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet och av den anledningen är det viktigt att samtliga elever och skolor går att följa upp och utvärdera.

Även kvaliteten på statistiken har förutsättningar att bli bättre med en individinsamling då det går att kontrollera uppgifterna som rapporteras in på ett sätt som det inte går att göra med en gruppinsamling. Till exempel går det att kontrollera om det finns individer som har rapporterats in i dubletter.

Skolverket föreslår genom ändringarna att känsliga personuppgifter gällande barn ska samlas in. Skolverket genomför därför, utöver denna konsekvensutredning, en konsekvensbedömning enligt artikel 35 i dataskyddsförordningen² innan ett beslut om att ändra föreskrifterna fattas. När konsekvensbedömningen är färdigställd kommer den att offentliggöras.

Sameskolan

Skolverket föreslår ändringar för att samla in uppgifter på individnivå från sameskolan. Precis som i fallet med insamling av uppgifter från grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan föreslår inte Skolverket en utökning av antalet variabler som samlas in, utan enbart att de variabler som idag samlas in på gruppnivå samlas in på individnivå. Behovet av uppgifter på individnivå om eleverna i sameskolan är detsamma som behovet av uppgifter om elever i grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan. Analysmöjligheterna ökar, förutsättningar för bättre kvalitet på statistiken ökar, och det skapas en likvärdighet i uppföljningen av eleverna inom skolväsendet. Regeringen har gjort bedömningen att enbart en uppgift om att en elev går i sameskolan inte ensamt avslöjar elevens etniska ursprung då även andra barn än barn till samer enligt 7 kap. 7 § skollagen får fullfölja sin skolplikt i sameskolan om det finns särskilda skäl.³ Skolverket gör samma bedömning.

Uppgifter om modersmål och modersmålsundervisning

Skolverket vill vidare samla in vissa uppgifter om modersmål och modersmålsundervisning på individnivå för elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasiesärskolan.⁴ Skolverket vill även samla in uppgift om eleven har annat modersmål än svenska samt uppgift om eleven får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska i förskoleklassen. I promemorian *Statens skolverks och Statistiska centralbyråns möjligheter att behandla känsliga personuppgifter om elever i vissa skolformer respektive deltagare i folkhögskolan m.m.* (U2018/03059/GV) konstateras att uppgiften om att en elev får modersmålsundervisning i sig inte är att anse som en känslig personuppgift. Konstaterandet bygger på en bedömning som regeringen har gjort i propositionen *Behandling av personuppgifter inom utbildningsområdet (prop. 2017/18:218)*. Regeringen gör bedömningen att en uppgift om modersmål i sig inte är en känslig personuppgift, men om

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

³ Utbildningsdepartementets promemoria (U2018/03059/GV) *Statens skolverks och Statistiska centralbyråns möjligheter att behandla känsliga personuppgifter om elever i vissa skolformer respektive deltagare i folkhögskola m.m.*

⁴ Anledningen till att en individbaserad insamling av modersmål inte föreslås för gymnasieskolan är att insamlingen sker via Centrala studiestödsnämnden (CSN) och att det därför inte är möjligt.

den sätts i ett visst sammanhang kan den utgöra en uppgift om etniskt ursprung vilket är en känslig personuppgift.⁵

Skolverket gör samma bedömning som regeringen i fråga om modersmål. Skolverket samlar idag in uppgiften om antal elever som är berättigade till, och deltar i modersmålsundervisning i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasiesärskolan. Skolverket föreslår att dessa uppgiften samlas in på individnivå för samtliga dessa skolformer. Vidare avser Skolverket att samla in uppgift om antal elever som är berättigade till modersmålsundervisning i gymnasiesärskolan med uppdelning på språk och kön. När det gäller denna skolform vill Skolverket även samla in uppgift antal elever som deltar i modersmålsundervisning respektive svenska som andraspråk med uppdelning på kön. Dessutom har Skolverket som avsikt att samla in uppgiften om en elev har ett annat modersmål än svenska i förskoleklass, samt uppgift om eleven får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska. De föreslagna ändringarna innebär dock inte att Skolverket samlar in uppgifter om *vilket* modersmål eleven är berättigad till eller deltar i på individnivå.

Skolverket har ett behov av att samla in uppgifter om modersmål på individnivå för att kunna följa upp antalet unika individer som är berättigade till modersmålsundervisning och antal elever som är berättigade till modersmålsundervisning i mer än ett modersmål. Skolverket har behov av uppgifterna för att kunna följa upp likvärdigheten i utbildningen avseende modersmålsundervisning. Uppgift om antalet unika individer som är berättigade till modersmålsundervisning och berättigade till modersmålsundervisning i mer än ett modersmål går inte att utläsa enbart med en gruppbaserad insamling. I den gruppbaserade insamlingen räknas en elev som flera elever om eleven är berättigad till modersmålsundervisning i mer än ett modersmål. I kombination med en individbaserad insamling om modersmål kommer det däremot gå att utläsa både antal unika elever som får modersmålsundervisning, och det antal modersmål som en elev är berättigad till.

Gymnasieskolans nationella prov

Det var tidigare obligatoriskt att använda sig av nationella prov inför betygssättningen i den inledande kursen i de gymnasiegemensamma ämnena engelska, matematik samt svenska och svenska som andraspråk samt i den högsta avslutande kursen på programmet och inriktningen i dessa ämnen, med undantag för svenska 2 eller svenska som andraspråk 2. Genom en ändring av gymnasieförordningen som trädde i kraft den 1 januari 2018 är det nu enbart obligatoriskt att använda nationella prov i den högst avslutande kursen på programmet, och i förekommande fall inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 och svenska som andraspråk 2. I de fall det inte är obligatoriskt att använda nationella prov kan det inte garanteras att elevunderlaget är nationellt representativt, vilket i sin tur ger en sned bild av resultatet i statistiken. Med anledning av detta bör resultat avseende elever som genomför icke-obligatoriska prov undantas från insamlingen. Därmed föreslås en ändring avseende vissa uppgifter om nationella prov i gymnasieskolan i bilaga 9. Skolverket föreslår att nuvarande lydelse ”För samtliga elever i gymnasieskolan som är aktuella för nationella prov” ändras till ”För samtliga elever i gymnasieskolan som är aktuella för de nationella prov som ska användas enligt gymnasieförordningen (2010:2039)”.

⁵ Prop. 2017/18:218 *Behandling av personuppgifter inom utbildningsområdet* s. 134.

Vidare föreslår Skolverket att följande uppgifter utgår ur bilaga 9.

- Kursens undervisningsgrupp

Uppgiften är tänkt att ge kunskap om vilka elever som undervisas tillsammans. Uppgiften lämnas dock i fritext vilket gör att det är svårt att framställa statistik baserat på den. I nuläget används inte variabeln i Skolverkets officiella statistik. Skolverket vill därmed ta bort uppgiften om kursens undervisningsgrupp ur insamlingen och föreskrifterna. Om det finns behov av att analysera provresultat på gruppnivå kan eleverna grupperas baserat på andra befintliga uppgifter så som kurs, skolenhet, utbildning och i förekommande fall inriktning.

- Antal timmar kursen omfattar

Uppgiften anges i klocktimmar och har en väsentlig spridning i dagsläget, det vill säga att många olika klocktimmar anges i rapporteringen. Det finns inte heller någon reglering kring undervisningstid för respektive kurs som kan avgränsa giltiga värden av den enskilda kursens undervisningstid. I dagsläget används inte uppgiften i Skolverkets officiella statistik. Även denna uppgift vill Skolverket ta bort ur insamlingen och föreskrifterna.

- Antal timmar kursen varar före provtillfället

Här finns samma problematik som med uppgiften om antal klocktimmar kursen omfattar, det vill säga att den har en för stor spridning. Inte heller denna uppgift används i Skolverkets officiella statistik och föreslås därför utgå ur insamlingen och föreskrifterna.

- Antal terminer kursen varar

Majoriteten av kurserna i gymnasieskolan läses över två terminer. Ett fåtal kurser ges på endast en termin. Uppgiften används inte i Skolverkets officiella statistik idag och bör utgå ur insamlingen och föreskrifterna.

- Årskurs

Uppgiften om årskurs är idag inte tillförlitlig. Då Skolverket även samlar in uppgift om årskurs via en annan av Skolverkets insamlingar, och uppgiften i den insamlingen håller högre kvalitet, bör uppgift om årskurs istället hämtas från den insamlingen för framställandet av statistik om nationella prov.

Kommunal vuxenutbildning

- Sammanhållen yrkesutbildning - koden för yrkespaket

Sedan den 1 januari 2017 kan huvudmän gå samman och söka statsbidrag för regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning (regionalt yrkesvux) enligt förordning (2016:937) om statsbidrag för regional yrkesinriktad vuxenutbildning. Syftet med regeringens satsning är att säkerställa ett brett utbud av yrkesutbildningar i regionerna som också svarar mot arbetsmarknadens behov av kompetens. Som ett led i denna satsning fick Skolverket 2016 i uppdrag att ta fram förslag till kombinationer av kurser i sammanhållna yrkesutbildningar inom ramen för regionalt yrkesvux (U2016/04619/GV). Förslagen redovisades i december 2017.⁶ De sammanhållna yrkesutbildningarna (s.k. nationella yrkespaket) består av kombinationer av kurser som ska motsvara behoven på arbetsmarknaden nationellt. För varje yrkespaket finns en sexsiffrig kod som Skolverket har tagit fram. En region kan även välja att ta fram ett regionalt yrkespaket för att anpassa yrkespaketet till behoven på arbetsmarknaden regionalt. I detta fall tar regionen fram en egen kod för yrkespaketet som följer samma principer som de nationella koderna vid registrering och betygsättning, men

⁶ Skolverket (2017), *Redovisning av uppdrag om sammanhållna yrkesutbildningar samt stödinsatser under införandet av regionalt yrkesvux* (Dnr: 2017:00294).

med R i kodens sjätte position. Skolverket vill samla in koden för yrkespaket. Som en följd av detta föreslår Skolverket även en definition av sammanhållen yrkesutbildning i bilaga 15 i föreskriften och som ska användas när uppgifterna lämnas. Skolverket har behov av att samla in koden som en del i att kunna följa upp satsningen som regeringen har gjort på yrkesinriktad vuxenutbildning.

- Anordnarens organisationsnummer

En stor del av den kommunala vuxenutbildningen bedrivs på entreprenad. År 2017 studerade ungefär hälften av kursdeltagarna inom komvux på grundläggande och gymnasial nivå hos en utbildningsanordnare som bedriver utbildning på entreprenad. Inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är motsvarande andel cirka en tredjedel. Dessa utbildningsanordnare rapporterar in uppgifter till Skolverket via huvudmannen för utbildningen. Skolverket kan idag utifrån insamlade uppgifter inte särskilja hos vilken upphandlad utbildningsanordnare eleven genomgår eller har genomgått sin utbildning. En förutsättning för att Skolverket bättre ska kunna följa upp likvärdigheten inom den kommunala vuxenutbildningen är att det går att särskilja de olika utbildningsanordnarna i statistiken. Skolverket vill därför samla in utbildningsanordnarens organisationsnummer. Organisationsnummer är en tiosiffrig identitet för juridiska personer som normalt tilldelas av Bolagsverket. Som en följd av detta föreslår Skolverket även en definition av anordnarens organisationsnummer i bilaga 15 och som ska användas när uppgifterna lämnas.

- Undervisningsämne och undervisning på grundläggande eller gymnasial nivå

Skolverket önskar samla in uppgift om undervisningsämne och vilken nivå som läraren undervisar på (grundläggande respektive gymnasial nivå) för personal anställd av annan anordnare än kommun eller landsting. Uppgiften samlas idag enbart in för personal anställd av kommun eller landsting. Genom att samla in uppgift om undervisningsämne och nivå kan Skolverket följa upp lärarbehörighet bland anställda hos externa utbildningsanordnare, vilket idag enbart tas fram för personal anställd av kommun eller landsting. En utökad insamling av dessa uppgifter innebär att lärarbehörigheten kan följas upp för hela den kommunala vuxenutbildningen och inte bara för en viss del. Att följa upp lärarbehörigheten är en viktig del av att följa upp likvärdigheten i utbildningen.

- Uppgift om kön och hemkommun i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi)

Skolverket önskar ta bortuppgifter om kön och hemkommun ur insamlingen av uppgifter om elever inom sfi. Dessa uppgifter kan tillföras från SCB:s andra register varför det inte är motiverat att samla in dem fortsättningsvis.

Definitioner

- Validering

Enligt 20 kap. 42 § skollagen kan en elev i kommunal vuxenutbildning få sina kunskaper och sin kompetens validerade. Med validering avses enligt skollagen en process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens som en person besitter oberoende av hur de förvärvats. Det är idag få elever som rapporteras ha fått sina kunskaper validerade på en kurs. Enligt den definitionen av validering som finns i bilaga 15 i föreskrifterna, och som ska användas vid Skolverkets insamling av uppgifter, ska validering anges om en kurs som helhet har validerats. Då det förekommer att delar av en kurs valideras är det i dessa fall svårt för uppgiftslämnaren att veta hur kursen ska rapporteras. Skolverket föreslår därför en ändring av den definition av validering som anges i bilaga 15. Skolverket föreslår att ”Validering ska anges med uppgift om en kurs som del eller helhet har validerats”. Att samla in korrekta

uppgifter om validering är en förutsättning för att Skolverket bättre ska kunna följa upp förekomsten av validering.

- Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare
Till följd av att förordningen (SKOLFS 2009:2) om kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare har upphävts föreslår Skolverket ändringar avseende definitionerna studieväg, deltagande i läs- och skrivinlärning, och resultat på nationella prov.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det Skolverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Ändringar avseende förskolan

De ändringar som föreslås i insamlingen av uppgifter från förskolan är nödvändiga för att förtydliga vem som är skyldig att lämna uppgifter för Skolverkets uppföljning, det vill säga både enskilda och kommunala huvudmän. Det är däremot kommunerna som rapporterar samtliga uppgifter till Skolverket. För att Skolverket ska kunna samla in uppgifter från kommunala huvudmän inom förskolan krävs att den föreslagna ändringen görs. Ändringen av benämningen förskolechef till rektor är enligt Skolverkets bedömning nödvändig då det är i enlighet med de ändrade bestämmelserna i 2 kap. 9 skollagen (2010:800).

Individbaserad insamling i vissa skolformer

Om ingen reglering kommer till stånd och Skolverket därmed inte kan samla in individbaserade uppgifter om eleverna i grundskolan, specialskolan, och gymnasieskolan kommer det inte att finnas en enhetlig kunskap om samtliga elever inom skolväsendet. Vidare kommer analysmöjligheterna vad gäller eleverna inom dessa skolformer fortsatt att vara begränsade och därmed blir det inte möjligt att följa upp dessa elever, och reformer som inbegriper dem, i samma utsträckning som övriga skolväsendet. En konsekvens blir också att dessa elever kommer att framhållas som undantag i statistiken och i olika utredningar. Uppgiftslämnarbördan kommer fortsatt att vara större för huvudmännen för grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan än för övriga huvudmän inom skolväsendet eftersom uppgiftslämnaren behöver summera uppgifterna som ska rapporteras in till Skolverket. Kvaliteten på statistiken kommer också fortsatt att vara osäker eftersom det inte går att göra samma typ av kontroller vid en gruppbaserad insamling som det går att göra vid en individbaserad insamling, samt på grund av att uppgiftslämnaren behöver bearbeta uppgifterna innan de rapporteras in vilket kan påverka kvaliteten på statistiken negativt. För att uppnå bättre analysmöjligheter och kvalitet i statistiken om grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan bedömer Skolverket att det inte finns något alternativ till en individbaserad uppgiftsinsamling i dessa skolformer.

Skolverket bedömer att motsvarande gäller för sameskolan om en reglering av en individbaserad insamling inte kommer till stånd.

Modersmål

Individinsamlingen av uppgifter om modersmål är ett komplement till insamlingen på gruppnivå. Om insamlingarna fortsatt enbart sker på gruppnivå kommer Skolverket inte att kunna följa upp antal unika elever som är berättigade till modersmålsundervisning och hur många modersmål en elev har rätt till som modersmålsundervisning. För att kunna göra denna uppföljning bedömer Skolverket att det inte finns något alternativ till viss individbaserad uppgiftsinsamling om modersmål och modersmålsundervisning för förskoleklass, grundskolan, grundskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasieskolan.

Uppgifter som föreslås ska utgå ur insamlingen av gymnasieskolans nationella prov

Vad gäller uppgifterna om gymnasieskolans nationella prov som Skolverket avser att ta bort från insamlingen för gymnasieskolan och föreskrifterna är detta enligt Skolverkets bedömning nödvändigt då regleringen om nationella prov i övrigt har ändrats och uppgifterna därmed inte längre behövs.

Anordnares organisationsnummer i kommunal vuxenutbildning

Alternativet till att samla in utbildningsanordnarens organisationsnummer inom kommunal vuxenutbildning är att samla in CFAR-nummer⁷ från huvudmännen inom kommunal vuxenutbildning. CFAR-nummer kan precis som organisationsnummer användas för att särskilja utbildningsanordnare, men Skolverket gör bedömningen att organisationsnummer är ett enklare alternativ sett ur uppgiftslämnarens perspektiv. CFAR-nummer skiljer sig åt mellan arbetsställen, medan organisationsnummer kan inbegripa flera arbetsställen och istället särskiljer på juridisk person. Om ingen reglering kommer till stånd avseende organisationsnummer kommer Skolverket inte kunna följa upp likvärdigheten inom den kommunala vuxenutbildningen i samma utsträckning som det går att göra inom andra skolformer.

Koden för yrkespaket

För att kunna följa upp regeringens satsning på regionalt yrkesinriktad vuxenutbildning har Skolverket behov av att samla in uppgift om sammanhållna yrkesutbildningar i form av koden för yrkespaket. Om ingen reglering kommer till stånd avseende denna uppgift kan Skolverket inte till fullo följa upp regeringens satsning.

Uppgifter om pedagogisk personal

Skolverket vill vidare samla in uppgift om undervisningsämne och på vilken nivå som läraren undervisar (kommunal vuxenutbildning på grundläggande respektive gymnasial nivå) för personal anställd av annan anordnare än kommun eller landsting. Uteblir en reglering som möjliggör för Skolverket att samla in dessa uppgifter är det inte möjligt för myndigheten att följa upp lärarbehörigheten inom hela den kommunala vuxenutbildningen.

Kön och hemkommun i insamlingen från sfi

Regleringen som avser insamlingen av uppgift om kön och hemkommun från sfi behöver strykas då det inte längre ska föreligga en skyldighet för huvudmännen att lämna dessa uppgifter. Uppgifterna kan hämtas från andra register.

Validering

Förslaget om ändring i definitionen av validering avseende kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå anser Skolverket är en förutsättning för att kunna följa upp förekomsten av validering fullt ut. Om Skolverket fortsatt enbart samlar in uppgift om en kurs som helhet har validerats kommer uppgiftslämnarna inte kunna rapportera in uppgifter om kurser som delvis har validerats, och den statistik som Skolverket tar fram kommer därmed inte ge en helt rättvisande bild av förekomsten av validering.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Samtliga enskilda och kommunala huvudmän för förskolan, grundsärskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, liksom landstingshuvudmän för grund- och gymnasiesärskolan, samt Specialpedagogiska myndigheten, i egenskap av huvudman för specialskolan, och Sameskolstyrelsen, i egenskap av huvudman för sameskolan, berörs av

⁷ CFAR nummer är en åttasiffrig identitet för arbetsställe.

föreslagna ändringar i föreskriften. Även samtliga kommunala och landstingshuvudmän för komvux berörs.

Inom förskolan finns det 290 kommunala huvudmän och 2 029 enskilda huvudmän. Inom gymnasieskolan finns det 239 kommunala huvudmän, 7 landstingshuvudmän och 208 enskilda huvudmän.⁸ Gymnasiesärskolan har 144 kommunala huvudmän, 5 landstingshuvudmän och 27 enskilda huvudmän. Inom komvux är 232 huvudmän kommuner, 3 är landsting och 10 är kommunalförbund. Inom grundsärskolan finns det 241 kommunala huvudmän, liksom 28 enskilda huvudmän. De senaste åren har inget landsting drivit grundsärskola. För sameskolan respektive specialskolan är staten huvudman (Sameskolstyrelsen respektive Specialpedagogiska myndigheten).⁹

Leverantörerna av de system som används vid kommunernas rapportering av uppgifter till Skolverket påverkas indirekt av regleringen då de behöver göra ändringar i systemen som används av kommunerna. Även Statistiska centralbyrån berörs indirekt då de sköter insamlingen av uppgifter på uppdrag av Skolverket och behöver göra ändringar i insamlingarna baserat på de ändringar Skolverket önskar göra.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som Skolverkets beslutanderätt grundar sig på

1 § förordningen (1992:1083) om viss uppgiftsskyldighet för huvudmännen inom skolväsendet m.m. Av bestämmelsen framgår att Skolverket får meddela föreskrifter om vilka uppgifter och vilken verksamhetsredovisning som ska lämnas för uppföljning och utvärdering enligt 26 kap. 25 § skollagen (2010:800). Föreskrifterna ska begränsas till vad som behövs för en effektiv uppföljning och utvärdering av de mål som har bestämts av riksdagen eller regeringen för utbildning inom skolväsendet och i särskilda utbildningsformer samt för annan pedagogisk verksamhet.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Förskolan

De ändringar som föreslås i föreskrifterna avseende uppgifter från förskolan bedöms inte få några konsekvenser i praktiken då uppgifter från både enskilda och kommunala huvudmän redan rapporteras till Skolverket idag. Den ändrade benämningen från förskolechef till rektor bedöms av Skolverket inte medföra några särskilda konsekvenser.

Förskoleklass

Skolverket vill samla in uppgiften om eleven har ett annat modersmål än svenska från förskoleklass samt uppgift om eleven får möjlighet att utveckla annat modersmål än svenska. Skolverket avser inte att samla in uppgift på individnivå om *vilket* modersmål eleven har. Rapporteringen bedöms inte föra med sig några kostnadsmässiga eller andra konsekvenser av betydelse.

Grundskolan

Från grundskolan vill Skolverket på individnivå samla in uppgift om eleven är berättigad till modersmålsundervisning samt om eleven deltar i undervisning i svenska som andraspråk. Uppgiften om modersmål samlas idag in på gruppnivå och kommer även fortsättningsvis

⁸ Uppgift om antal huvudmän inom för- och gymnasieskola avser mättillfället oktober 2017. Uppgift om antal huvudmän inom komvux avser kalenderåret 2017.

⁹ Se Skolverkets officiella statistik för mer uppgifter: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik>

att samlas in på detta sätt. Uppgiften om deltagande i undervisning i svenska som andraspråk samlas också in på grupp nivå men kommer inte att samlas in på detta sätt framöver. Ändringen i föreskrifterna beräknas inte medföra några betydande konsekvenser.

Grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan

Skolverket vill samla in uppgifter om elever i grundskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan på individnivå. Rapporteringen av uppgifter på individnivå beräknas innebära en kostnadsbesparing för huvudmännen då den bör minska tiden som krävs för att rapportera in uppgifter till Skolverket. Tiden för rapportering bör minska då uppgifterna inte längre behöver summeras innan de rapporteras in. I dagsläget behöver uppgiftslämnaren summera de individuppgifter som ska rapporteras, till exempel antal elever med uppdelning på kön, ålder, årskurs, program. Med en individbaserad uppgiftsinsamling utgår detta arbetsmoment. Istället rapporteras, för varje elev, personnummer eller motsvarande. I och med detta minskar också uppgiftslämnarbördan. Färre arbetsmoment för uppgiftslämnaren vid rapporteringen innebär även ett minskat antal felkällor, och i förlängningen därmed en ökad kvalitet av statistiken.

Skolverket gjorde 2017 en regleringsändring av insamlingen av uppgifter från konfessionella skolenheter vilken innebar att myndigheten kunde samla in uppgifter på individnivå istället för på grupp nivå. Skolverket bedömer att konsekvenserna av den regleringen är liknande de konsekvenser som en individbaserad insamling kan medföra för grundskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan. I den bedömning som gjordes inför att Skolverket planerade för att börja samla in uppgifter på individnivå från konfessionella skolenheter, uppskattades rapporteringstiden reduceras med ca 20–30 minuter. SCB beräknar timkostnader (lön, sociala avgifter, lokaler med mera) för att rapportera in uppgifter till den officiella statistiken till 830 kronor för företag och organisationer.¹⁰ För grundskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan skulle därmed en förkortad rapporteringstid med ca 30 min per skolenhet innebära en kostnadsbesparing med 415 kr per skolenhet och år.

Förslagen att samla in uppgifter på individnivå istället för på grupp nivå bedöms däremot medföra en initial utvecklingskostnad för uppgiftslämnare som berörs på grund av den arbetsinsats som kan krävas för att ta fram nya administrativa rutiner. I den bedömning som gjordes inför insamling av uppgifter på individnivå från konfessionella skolenheter, uppskattades skolenheterna behöva lägga en extra timme på att rapportera in uppgifter under första insamlingsåret. Skolverket bedömer att denna skattning är aktuell även för denna ändring. För grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan skulle det innebära en ökad kostnad på 830 kronor per skolenhet under det första året.

Enligt uppgift till Skolverket tar systemleverantörerna ut en fast avgift från kommunerna för systemunderhåll och utveckling oavsett om ändringar görs i myndighetens insamling eller inte. Avgiften utgår alltså oaktat de ändringar Skolverket avser att göra. Det här innebär att de ändringar som Skolverket vill göra inte kommer innebära några ökade kostnader för systemutveckling.

Sameskolan

En individinsamling från sameskolan bedöms föra med sig samma konsekvenser som en individinsamling från grundskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan. Se vidare under rubriken ”Grundskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan” i detta avsnitt.

¹⁰ SCB (2018), *Sveriges officiella statistik – årlig rapport för 2017*, s. 12:
https://www.scb.se/contentassets/8cc32413ad5645c6946595f5f44356db/ov9999_2017a01_br_x43br1801.pdf

Nationella prov i gymnasieskolan

Förslaget att vissa uppgifter om gymnasieskolans nationella prov utgår ur föreskrifterna innebär att huvudmännen ska rapportera färre uppgifter till Skolverket vilket lättar på uppgiftslämnarbördan. Det reducerade antalet uppgifter som ska rapporteras innebär att rapporteringstiden reduceras vilket också innebär en kostnadsbesparing för huvudmännen (jmf resonemanget om kostnader under rubriken ” Grundsärskolan, specialskolan och gymnasiesärskolan”).

Kommunal vuxenutbildning

Det är två nya uppgifter som Skolverket vill samla in från kommunal vuxenutbildning: anordnarens organisationsnummer och koden för yrkespaket. Från kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare föreslås att uppgift om kön och hemkommun utgår. Skolverket bedömer att de ändringar som föreslås inte förändrar uppgiftslämnarbördan i någon större utsträckning, inte heller bör de löpande kostnaderna för rapportering förändras. Ändringarna bedöms inte heller medföra några initiala utvecklingskostnader.

Konsekvenser av en ändrad definition av validering

Skolverket föreslår en ändring av definitionen av validering som innebär att uppgiftslämnaren ska rapportera uppgift om en kurs som del eller helhet har validerats. Ändringen bedöms underlätta för uppgiftslämnaren att rapportera in uppgifter om validering då den möjliggör en rapportering av kurser som delvis har validerats vilket idag inte är möjligt.

Mänskliga rättigheter

Skolverket tar i sin verksamhet hänsyn till frågor som rör de mänskliga rättigheterna. I Skolverkets instruktion lyfts följande perspektiv fram: barns rättigheter, jämställdhetsperspektivet, funktionshinderperspektivet och nationella minoriteter.

Barnets rättigheter

De föreslagna ändringarna syftar till att ge Skolverket ett bättre underlag för att följa upp elever och skolor inom skolväsendet. I förlängningen handlar ändringarna om att kunna stödja huvudmännen i sin verksamhetsutövning så att alla barn oavsett sociala och ekonomiska förhållanden eller geografisk hemvist kan få lika tillgång till utbildning och tillgång till en likvärdig utbildning av hög kvalitet. Skolverket bedömer därför att förslaget är förenligt med barnkonventionens artiklar och bestämmelsen i 1 kap. 10 § skollagen (2010:800) om att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning. Vid framtagandet av de föreslagna ändringarna har Skolverket inte inhämtat barnens egna åsikter, men anser att myndigheten har tillräckligt underlag för att avgöra att förslaget är förenligt med barnets bästa.

Jämställdhetsperspektivet

Skolverket bedömer att de föreslagna ändringarna inte föranleder att någon särskild hänsyn behöver tas med anledning av jämställdhetsperspektivet.

Funktionshinderperspektivet

Förslagen som förs fram i denna konsekvensutredning bedöms vara positiva för eleverna i grundsärskolan, specialskolan, och gymnasiesärskolan då de i förlängningen bidrar till att skapa en utbildning av hög kvalitet för alla elever.

De nationella minoriteterna

Förslagen som förs fram i denna konsekvensutredning bedöms vara positiva för eleverna i sameskolan då de i förlängningen bidrar till att skapa en utbildning av hög kvalitet för alla elever.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De föreslagna ändringarna bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Av artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning om framställning och utveckling av statistik om utbildning och livslångt lärande¹¹ följer att kvaliteten på uppgifterna ska förbättras bland annat beträffande relevans och tillförlitlighet. De ändringar som föreslås bedöms vara i linje med denna skyldighet. Föreslagna ändringar bedöms även vara i linje med princip 4 och 9 i riktlinjerna för europeisk statistik.¹² Princip 4 handlar om att de statistikansvariga myndigheterna har ett kvalitetsåtagande och att myndigheterna regelbundet ska utvärdera sina styrkor och svagheter för att förbättra kvaliteten på statistiken som tas fram. Princip 9 handlar om att myndigheterna ska övervaka uppgiftslämnarbördan så att den förblir rimlig för uppgiftslämnarna. De ändringar som Skolverket föreslår handlar delvis om att reducera antalet uppgifter som huvudmännen rapporterar och därmed lätta på uppgiftslämnarbördan. De förtydliganden som görs avseende förskolan, och de uppgifter om yrkespaket och organisationsnummer som föreslås läggas till i insamlingen av vuxenutbildningen, samt den förändrade definitionen av validering, handlar om att förbättra kvaliteten på den statistik som tas fram. Även förslaget att samla in uppgifter på individnivå från grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och gymnasiesärskolan handlar om att förbättra kvaliteten på den statistik som tas fram, liksom förslaget om att samla in vissa uppgifter om modersmål på individnivå.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ändringarna föreslås träda ikraft den 15 juli 2019. Tidpunkten för ikraftträdande behöver vara i juli med hänsyn till att uppgiftslämnare, systemleverantörer och SCB behöver ha några månader på sig att införa ändringarna i insamlingarna. De flesta av uppgifterna samlas in i oktober. Bestämmelserna i sin nya lydelse föreslås därför tillämpas första gången på uppgiftsinsamling som sker efter den 15 juli 2019. Bestämmelserna i bilaga 12 och 15 i fråga om kursdeltagare och nationella prov i sin nya lydelse föreslås dock tillämpas första gången på uppgiftsinsamling som avser perioden 1 januari 2020 – 30 juni 2020.

Skolverket kommer att informera de berörda systemleverantörerna och SCB om ändringarna i de olika insamlingarna. Uppgiftslämnarna får information om ändringarna via SCB.

B Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting i den mening som avses i 8 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

¹¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 452/2008 av den 23 april 2008 om framställning och utveckling av statistik om utbildning och livslångt lärande.

¹² (Eurostat 2017), *European Statistics Code of Practice - For the National Statistical Authorities and Eurostat (EU statistical authority)*. Revised edition November 2017.

C Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

D Samråd

Skolverket har informerat SKL och NNR om ändringarna som myndigheten vill göra i insamlingen av uppgifter för den officiella statistiken. Informationen gavs under Skolverkets årliga samråd med organisationerna den 20 februari 2019.

E Kontaktperson

Karin Darin, undervisningsråd, Skolverket
Tel: 08-52 73 36 11
Epost: karin.darin@skolverket.se